

Avdelningen för naturresurser och miljö
Miljöpolicyenheten

Sidas miljöledningssystem – redovisning av arbetet 2006

Innehåll

Sidas miljöledningssystem – redovisning av arbetet under 2006	2
1. Redovisning av myndighetens miljöutredning, miljöpolicy och övergripande miljömål. 3	
Miljöutredning	3
Miljöpolicy	3
Övergripande miljömål	3
2. Redovisning av detaljerade mål	5
3. Övrigt miljöledningsarbete	7
Utbildningsinsatser under året	7
Uppföljning, utvärdering och miljörevisioner	7
Miljöledningsarbetets organisation	7
4. Redovisning av arbetet med den indirekta och den direkta påverkan	9
Årets arbete med den indirekt miljöpåverkande verksamheten	9
Årets arbete med den direkt miljöpåverkande verksamheten	10

Innehåll

Sidas miljöledningssystem – redovisning av arbetet under 2006	2
1. Redovisning av myndighetens miljöutredning, miljöpolicy och övergripande miljömål. 3	
Miljöutredning	3
Miljöpolicy	3
Övergripande miljömål	3
2. Redovisning av detaljerade mål	5
3. Övrigt miljöledningsarbete	7
Utbildningsinsatser under året	7
Uppföljning, utvärdering och miljörevisioner	7
Miljöledningsarbetets organisation	7
4. Redovisning av arbetet med den indirekta och den direkta påverkan	9
Årets arbete med den indirekt miljöpåverkande verksamheten	9
Årets arbete med den direkt miljöpåverkande verksamheten	10

Sidas miljöledningssystem

Redovisning av arbetet under 2006

Här följer en redovisning av Sidas arbete med miljöledningssystemet under 2006.

Rapporten utgör samtidigt redovisningen av Sidas arbete som sektorsansvarig för ekologiskt hållbar utveckling.

Uppläggningsen följer de riktlinjer för myndigheters redovisning av miljöledningsarbete som utarbetats av miljö- och samhällsbyggnadsdepartementets, anpassad till Sidas verksamhet.

1. Redovisning av myndighetens miljöutredning, miljöpolicy och övergripande miljömål.

Miljöutredning

Miljöutredning för Sidas verksamhet är genomförd och daterad oktober 1997. Huvuddragen i verksamheten är oförändrade. Den reviderade handlingsplan för en miljömässigt hållbar utveckling som fastlades 2003 har under 2004-2006 i stort sett genomförts.

Under 2006-2007 har en oberoende konsult på Sidas uppdrag gjort en omfattande utvärdering av hur Sidas miljöpolicy omsatts i praktiken, baserad på en genomgång av besluts-, strategi- och projektdokument, intervjuer med ett 100-tal personer, och besök på sex utlandsmyndigheter. I slutrapporten "Integrating the Environment? Environmental Considerations in Sida's Work" konstateras bland annat att regelverket i stort har fått avsedd effekt när det gäller säkring av att verksamheten, dvs samarbetsprogrammen, inte har *negativ* miljöpåverkan, men att utmaningar återstår vad gäller integrering av miljö i annars "neutrala" program som skulle kunna ge *positiva* effekter på miljön. Vidare visar utvärderingen att uppföljning och kvalitetssäkring, särskilt i samband med att beslut om insatser skall fattas, måste fokuseras bättre, och att miljöaspekter behöver integreras bättre i nya biståndsformer som budgetstöd och programstöd. Med utgångspunkt i utvärderingens slutsatser och rekommendationer kommer Sida under 2007 att utarbeta en s. k. management response och på nytt revidera Miljöledningssystemets handlingsplan.

Miljöpolicy

Sidas Miljöpolicy från 1996 är en del av verkets miljöledningssystem. Policyn (reviderad 1998) uppdaterades under 2003 i ljuset av den nya svenska politiken för global utveckling, Millenniedeklarationen, millenniemålen samt deklARATIONEN och handlingsplanen från WSSD i Johannesburg. Miljöpolicyen kan komma att uppdateras under 2007 med utgångspunkt från slutsatserna i den utvärdering som blev klar i början av 2007.

Övergripande miljömål

Sveriges övergripande mål för det internationella samarbetet är en *rättvis och hållbar global utveckling*, vilket anges i riksdagsbeslut om propositionen "Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling". Inom ramen för detta mål skall ett internationellt utvecklingssamarbete bedrivas. Målet för detta samarbete skall vara att *skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor*. Under detta mål anges ett antal huvuddrag som skall beaktas. Ett av dessa är *hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön*.

Sida har under många år verkat för en hållbar utveckling. Arbetet med att omsätta Agenda 21, handlingsplanen från utvecklingskonferensen i Rio 1992 (UNCED), i praktiken har pågått inom många områden. Utvecklingskonferensen i Johannesburg 2002 – "The World Summit on

Sustainable Development” (WSSD) – innebar nya utmaningar. Genom toppmötet blev begreppet hållbar utveckling, med dess tre dimensioner – ekonomiska, sociala och miljömässiga – definitivt erkänt. Även Millenniedeklarationen från 2000 betonar tydligt miljöfrågornas betydelse för världens framtida utveckling. Det 7:e millenniemålet slår fast att vi skall uppnå en miljömässigt hållbar utveckling och att utarmningen av miljö- och naturresurser skall ha vänt till 2015. I början av 2005 antogs av drygt ett hundratal länder, inklusive Sverige, och multilaterala organisationer, den s.k. Parisdeklarationen om mer effektivt bistånd, där samarbetsländernas ägarskap och styrning är en viktig utgångspunkt. Deklarationen lägger stor vikt vid miljökonsekvensbeskrivningar och strategiska miljöanalyser, vilket bör bidra till en ökad integration av miljöaspekter i utvecklingssamarbetet.

Sidas miljöledningssystem, med dess regelbundet reviderade åtgärdsplaner, skall ses som ett av verktygen för att uppfylla intentionerna i den nya politiken för global utveckling, slutsatserna från WSSD, Millenniedeklarationen och Millenniemålen samt Parisdeklarationen.

För att uppnå målet om en rättvis och hållbar utveckling arbetar Sida efter följande principer:

Utvecklingssamarbetet genom Sida för en hållbar utveckling skall:

- Stödja samarbetsländerna med att identifiera och genomföra verksamhet som skyddar och bevarar ländernas naturresurser och miljö;
- Betona och stödja det långsiktigt hållbara;
- Följa principen att det är bättre att förebygga än att bota;
- Möjliggöra för samarbetsländerna att ha ett längre planeringsperspektiv och därmed en bestående fattigdomsminskning.

Detta får följande konsekvenser:

- Miljöaspekterna måste tas med såväl i Sidas övergripande utvecklingsanalys som i analysen av länder, sektorer, program och projekt;
- Miljöaspekterna måste tas med i dialogen med samarbetsländerna och i dialogen med samarbetsparter;
- Sida skall avstå från att bidra till insatser som försvårar en hållbar utveckling;
- Detta kräver att miljötänkande och miljöaspekter integreras i Sidas arbete inom alla avdelningar, sektionskontor och ambassader.

2. Redovisning av detaljerade mål

Åtgärdslistan i miljöledningssystemets handlingsplan omfattar 170 punkter vilka syftar till att ytterligare förbättra Sidas miljötänkande och miljöarbete. Handlingsplanen tar endast upp sådana åtgärder som innebär någon form av förändring eller pågående strategiskt viktiga åtgärder. Av handlingsplanen är det mesta genomfört och redovisat i tidigare rapporter om Sidas miljöledningssystem.

Sida har under 2006 och början av 2007 fokuserat på genomförandet av en omfattande extern utvärdering av hur miljöpolicy tillämpats i praktiken, där frågor om system, processer, hjälpmedel och stödfunktioner behandlats. Mot bakgrund av utvärderingens slutsatser och rekommendationer avser Sida att under 2007 revidera Miljöledningssystemets handlingsplan och ytterligare höja ambitionsnivån vad gäller miljöarbetet.

Tanken är att miljöaspekter skall integreras i hela Sidas verksamhet och förutom de åtgärder som nämns i handlingsplanen pågår en rad miljörelaterade aktiviteter. Integreringen av miljöaspekter förbättras successivt och med anledning av Sidas synnerligen mångfacetterade verksamhet sker det på många olika sätt. Stora ansträngningar har gjorts för att integrera miljö- och hållbarhetstänkande i viktiga verksamhetsomfattande processer. Detta reflekteras i Sidas grundläggande skrifter som reviderades 2005, t.ex. "Så arbetar Sida" och "Country Level Analysis for Poverty Reduction".

Den indirekta miljöpåverkan är utan tvekan den mest omfattande i Sidas verksamhet. Sidas miljöledningssystem innefattar både direkt och indirekt miljöpåverkan, men de flesta av åtgärds punkterna ägnas den indirekt miljöpåverkande verksamheten. Sida har valt att inte ställa upp detaljerade miljömål för stödet till olika verksamhetsområden, eftersom utvecklingssamarbetet är mycket mångformigt med flera tusen insatser inom ett stort antal områden. Mycket av miljöpåverkan ligger dessutom utanför Sidas kontroll eftersom den sker i många led och ofta inom ramen för komplicerade processer. Samtliga åtgärds punkter i handlingsprogrammet syftar till att bidra till det övergripande målet om *en rättvis och hållbar global utveckling*. Målet för de aktiviteter som berör Sidas direkta miljöpåverkan, d.v.s. främst kontorslokaler, administration och resor, är att *kontinuerligt utveckla och genomföra tankarna om det "gröna kontoret"*. I de nya lokalerna som Sida flyttade till i september 2006 har stor vikt lagts vid miljöaspekter, tex i samband med utformningen av el- och ventilationssystem.

Förutom de mer principiellt viktiga åtgärder som tas upp i miljöledningssystemets handlingsplan stöder Sida ett stort antal miljöinriktade projekt. Dessutom ingår miljöaspekter som en viktig delkomponent i en mängd insatser med annan huvudsaklig inriktning än miljö.

Alla insatser klassas sedan 1998 enligt OECD-DACs system för insatsernas miljöinriktning. I tabellen på sid 6 visas andelen miljörelaterade insatser (mkr) i hela Sidas bistånd år 2006 och de två närmast föregående åren.

Miljöklassning – hela Sida (mkr)	2004		2005		2006	
	utfall	%	utfall	%	utfall	%
Miljö som huvudsakligt mål	1380	11	1796	13	2064	13
Insatser med miljökomponent*	5377	44	6176	45	7154	46
Miljö ej relevant	5607	45	5858	42	6505	41
Totalt:	12364		13830		15723	

* Insatsens hela belopp anges

Ansvar för att integrera miljöfrågorna i verksamheten är decentraliserat inom Sida. Åtgärderna i handlingsplanen integreras i respektive enhets verksamhetsplanering. Uppföljning sker dels inom ramen för enheternas ordinarie verksamhetsuppföljning, dels till regeringen i samband med Sidas årsredovisning. Genomförandetiden för de olika åtgärds punkterna varierar mellan 1 och 3 år.

3. Redovisning av övrigt miljöledningsarbete

Utbildningsinsatser under året

Miljö och hållbar utveckling integreras alltmer på olika nivåer i utvecklingssamarbetet. Olika frågeställningar tas upp som integrerade delar av utvecklings- och fattigdomsanalyser, så även miljömässigt hållbar utveckling. Detta återspeglas även i utformningen av Sidas utbildningsaktiviteter. Under 2006 har ett flertal utbildningar getts där miljö- och naturresursaspekter ingår. T.ex. ingår miljöfrågor i den basutbildning som genomförts för nyanställda, liksom i utresekurser som riktar sig till ambassadanställd personal. Sidas MKB-helpdesk har under 2006 genomfört seminarier om miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för Sidas personal vid Sida Civil Society Center i Härnösand samt vid ambassaden i Managua.

Det nätbaserade utbildningsmaterialet "Integrating the Environment" har under 2006 vidareutvecklats, efter att en testomgång visat att materialet behövde revideras och anpassas till en förändrad biståndsagenda och nya arbetsmetoder. Den nätbaserade utbildningen kommer att vara tillgänglig för all Sidas personal, inklusive tre strategiskt viktiga målgrupper: nyanställda vid Sida, utresande personal till utlandsmyndigheter och lokalt anställda vid utlandsmyndigheter.

Sida svarar även löpande, vid förfrågan, för kortare utbildningstillfällen för olika grupper av studenter, lärarutbildare, läromedelsförfattare, konsulter etc. i frågor som rör miljö och hållbar utveckling internationellt.

Fortsatt stöd har under 2006 getts till nyhetsbrevet "Sustainable Development Update", som i lättillgänglig form redovisar senaste forskningsresultaten när det gäller hållbar utveckling. Nyhetsbrevet distribueras till den Sidapersonal som anmält intresse samt till ca 2000 strategiska aktörer på svenska och utländska myndigheter och departement, media, universitet samt enskilda organisationer.

Uppföljning, utvärdering och miljörevisioner

Uppföljning och utvärdering av enskilda insatser eller ämnesområden görs löpande vid respektive avdelning som en integrerad del av handläggningen av insatserna. Dessa utvärderingar behandlar miljö- och hållbarhetsaspekter i varierande grad.

En utvärdering av tillämpningen av Sidas miljöpolicy har, som tidigare nämnts, genomförts under 2006-2007.

Miljöledningsarbetets organisation

Sidas generaldirektör har fattat beslutet om Sidas miljöledningssystem, miljöpolicy och miljöhandlingsplan. Det övergripande arbetet med att integrera miljöaspekter i verksamheten leds av Sidas Miljöpolicyenhet, men bedrivs decentraliserat på olika nivåer inom hela organisationen. En miljögrupp finns även etablerad vid Avdelningen för infrastruktur och ekonomiskt samarbete, INEC. Handlingsplanens åtgärder, som fastlades i början på 2004, har identifierats av respektive avdelning eller enhet.

Givet utvecklingssamarbetets speciella och komplexa karaktär har Sida ej bedömt det som meningsfullt att sträva efter en formell miljöcertifiering av verksamheten.

Miljöarbetet internt underlättas av etablerandet av konkreta verktyg som utgör ett stöd till Sidas medarbetare, t.ex. Sidas handledning för granskning av MKB, och handledningen för strategisk miljöanalys i samarbetsstrategiprocesserna. Metodsidan om Sidas miljöarbete på Sidas intranät utvecklas kontinuerligt för att underlätta tillgängligheten av riktlinjer, metodhjälpmedel, skrifter etc. Mycket av detta material finns även tillgängligt för allmänheten via Sidas hemsida.

Genom ett formaliserat samarbete med Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen, samt inrättandet av tre s.k. "helpdesk"-funktioner (för MKB i projekt och program i samarbete med MKB-centrum vid Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, för strategisk miljöanalys och miljöekonomi i samarbete med Enheten för Miljöekonomi vid Göteborgs Universitet samt för integrering av biologisk mångfald i utvecklingssamarbetet i samarbete med Centrum för Biologisk Mångfald, CBM), har Sida tillgång till ett brett svenskt kunnande inom miljö- och utvecklingsområdet till stöd för verksamheten. Samarbetsavtalet med SEI om sårbarhetsfrågor fyller en likartad funktion. Dessa stödfunktioner har under 2006 fortsatt att utveckla sina metoder och kontakter med olika avdelningar inom Sida, vilket ytterligare ökat Sidas kapacitet inom dessa områden. Flertalet av dessa externa funktioner har även påbörjat program för stärkande av kapaciteten i Sidas samarbetsländer inom sina respektive områden.

Sidas biståndsverksamhet är mångfacetterad med flera tusen mycket varierande insatser. Den geografiska spridningen är mycket stor och förutsättningarna för verksamheten kan variera mycket från ett land till ett annat. Som nämnts ovan ligger mycket av miljöpåverkan dessutom utanför Sidas direkta kontroll eftersom miljöpåverkan sker i många led och ofta ingår i komplicerade processer. Det är dessutom vid utvärderingar svårt att härleda en viss utveckling till en specifik insats. Under 2006 har utvecklingssamarbetet fortsatt förändrats mot ett mer ökat fokus på sektorstöd och budgetstöd. Den s.k. Parisdeklarationen om givarsamordning som ett drygt 100-tal länder och multilaterala organisationer kom överens om i början av 2005 kommer framöver att innebära ett svenskt utvecklingssamarbete mer i harmoni med andra givare. Detta kan t.ex. ske genom s.k. "Joint Assistance Strategies" och genom Sidas aktiva medverkan i OECD/DACs miljönätverk, ENVIRONET. Denna förändring av utvecklingssamarbetet innebär givetvis en ökad svårighet att mäta de direkta resultaten av verksamheten.

4. Redovisning av arbetet med den indirekta och den direkta påverkan

Årets arbete med den indirekt miljöpåverkande verksamheten

Den indirekta miljöpåverkan – d.v.s. aktiviteter som påverkar andra aktörer så att miljöbelastningen från deras aktiviteter, produkter eller tjänster förändras positivt eller negativt – är utan tvekan den viktigaste delen i Sidas verksamhet. Därför fokuserar Sidas handlingsplan framför allt på den indirekt miljöpåverkande verksamheten. För att uppfylla målet om en *rättvis och hållbar global utveckling* som anges i riksdagsbeslutet "Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling" skall Sidas verksamhet stödja en miljömässigt hållbar utveckling i samarbetsländerna. Dessutom skall strategisk miljöanalys göras i anslutning till samarbetsstrategier, och miljökonsekvensbedömningar göras av samtliga Sidas insatser innan beslut om finansiering tas.

Vad gäller risk för negativ miljöpåverkan, är bland annat följande områden viktiga (utan inbördes rangordning eller beräkningar av omfattningen av miljöpåverkan av Sidas stöd):

- *Energi* med risk för bl.a. mark-, vatten-, biologisk mångfald- och klimatpåverkan – en uppdaterad policy för miljöanpassat energibestånd lanserades 2006;
- *Transporter, vägar*, med risk för erosion och genom utsläpp, ökning av marknära ozon, växthuseffekt, försurning, övergödning och ökad tillgänglighet. En policy för urbana transporter, inklusive miljöaspekter, finns sedan 1999;
- *Jordbruk* (inkl. kemikalieanvändning), med risk för försämrade vattentillgångar, försaltning, erosion, tungmetallansamling och att markens långsiktiga bördighet vilket gör att avkastningen kan försämras. En strategi för landsbygdsutveckling, inkluderande miljö- och naturresursaspekter, togs fram under 2004.

Möjligheter att bidra till en, från miljösynpunkt, positiv utveckling, såväl lokalt och regionalt som globalt, finns inom alla de områden Sida verkar. Stora möjligheter finns och omfattande insatser görs bl.a. inom följande områden:

- Institutionsutveckling på miljöområdet;
- Miljöundervisning och kapacitetsutveckling på miljöområdet;
- Hållbar landsbygdsutveckling, inklusive jord- och skogsbruk;
- Hållbart nyttjande av vattenresurser och hav- och kustzoner;
- Hantering av kemikaliefrågor;
- Miljörelaterade hälsofrågor;
- Biologisk mångfald och ekosystemtjänster;
- Miljöekonomi och miljöanalys;
- Klimatförändringar och hållbar energi;
- Sårbarhet och buffertförmåga att klara plötsliga förändringar, som t.ex. naturkatastrofer;
- Urbana miljöförbättringar;
- Miljöteknik;
- Handel- och miljöfrågor;
- Stöd till reningsåtgärder;

- Stöd till enskilda miljöorganisationer;
- Stöd till miljörelaterad forskning;
- Stöd till genomförande av internationella miljökonventioner;
- Miljöintegrering i sektorprogram och budgetstöd;
- Samarbete med EU och internationella organ.

Sida har under 2006 påbörjat en särskild miljöinsats, vilken innebär en avsevärd höjning av ambitionerna på miljöområdet inom det svenska utvecklingssamarbetet. Detta initiativ, som aviserades i regeringsförklaringen 2004 och vars principer slogs fast genom Regeringsbeslut i mars 2006, togs fram efter omfattande samråd med näringsliv, myndigheter, enskilda organisationer och akademiska institutioner. Tyngdpunkten ligger på sju strategiskt viktiga områden. Den särskilda miljöinsatsen uppgick till 235 msek 2006, och kommer att utökas till 335 msek 2007 med en fokusering på tre områden för den additionella satsningen. Ett av regeringen utsett Miljøråd, bestående av representanter från departement, myndigheter, näringsliv och civila samhället, har en rådgivande funktion till Sidas Generaldirektör inför beslut om vilken typ av insatser som skall prioriteras inom den särskilda miljöinsatsen.

Årets arbete med den direkt miljöpåverkande verksamheten

Sidas interna verksamhet medför en direkt miljöpåverkan främst genom aktiviteter inom administration, kontor, inköp, upphandling, lokalvård, IT, tjänsteresor, arbetsmiljö, hälsovård och utbildning.

Enligt uppskattningar bedöms följande aktiviteter inom den interna verksamheten stå för de mest betydelsefulla negativa miljöaspekterna (utan inbördes rangordning och exakta beräkningar av omfattningen av miljöpåverkan):

- *Upphandling och inköp* (t.ex. papper, datorer och annan kontorsmateriel);
Viktiga miljöaspekter: Resursförbrukning, utsläpp vid transporter, energiförbrukning, utsläpp och avfall (beroende på typ av vara) vid produktion, konsumtion och avyttring.
- *Tjänsteresor med flyg* (främst vid utlandsresor);
Viktiga miljöaspekter: Utsläpp till luft – ökad växthuseffekt, resursförbrukning.
- *Energiförbrukning* (Sida i Sverige, fältkontor och utlandsmyndigheter (UM));
Viktiga miljöaspekter: Resursförbrukning, utsläpp till luft, energikonsumtion/- produktion i UM-fastigheter.

Inom den interna verksamheten finns en potentiell positiv miljöpåverkan främst genom intern och extern utbildningsverksamhet, men också genom de markeringar som görs i form av miljökrav i samband med upphandling och inköp.

Det huvudsakliga arbetet under 2006 har fokuserat på planering av miljöförbättrande åtgärder i samband med flytten 2006. Miljökrav ställs i princip vid all upphandling av varor till huvudkontoret. Krav ställs på miljöanpassning av städservice, driften av Sidas personalmatsal, entrémattor, kaffeautomater, kontorsmaterial och -möbler, kontorsmaskiner, datorer etc. Företaget som ansvarar för städningen av Sidas lokaler, Sodexo, är certifierad enligt ISO 14001,

och använder rengöringsmedel som är klassificerade som Bra Miljöval. Leverantör av el till Sida under 2006 har fram till september varit Öresundskraft och därefter Fortum; i båda fallen har 100% av elen varit "grön el". Personalrestaurangen serverar ekologiskt kaffe och mjölk, köper närproducerade grönsaker, ursprungsmärker maten och har källsortering av papper, plåt, plast och glas. S.k. Gröna Stationer finns utplacerade i huset för insamling av miljöfarligt avfall, lysrör, batterier, etc.

Under 2005 startades på initiativ av Naturvårdsverket ett informellt nätverk där Kemikalieinspektionen, Skatteverket, Sida, SMHI och Naturvårdsverket ingår. Nätverket träffas regelbundet och utbyter idéer, erfarenheter, information och nyckeltal kring resursförbrukning och "det gröna kontoret".

Sidas verksamhet innebär ett stort antal långa resor till ett stort antal samarbetsländer, vilka endast kan göras med flyg. Tabellen nedan visar kostnader för flygresor respektive tågresor 2004-2006, samt reskostnader per anställd och år. De ökande reskostnaderna beror på ett ökat internationellt resande. Kostnaderna för tågresor fortsätter att minska markant vilket beror på minskat resande inom Sverige.

Kostnad per resslag	2004	2005	2006
Flyg (mkr)	22,7	22,5	24,3
Kostnad per anställd	38 638 kr	39 443 kr	40 909 kr
Tåg (mkr)	0,4	0,3	0,2
Kostnad per anställd	752 kr	613 kr	404 kr
Total reskostnad (mkr)	23,1	22,8	24,5

I Sidas resepolicy som antogs under 2003 anges att vid resor inom Sverige skall miljövänliga färdstätt i största möjliga mån väljas. För att bidra till ett minskat resande har Sida fortsatt prövat möjligheten att genomföra videokonferensmöten. Detta är ett alternativ i de fall då relativt korta möten kan hållas. Videokonferensutrustning har därför installerats vid Sidas huvudkontor i Stockholm, vid Sida Civil Society Centre i Härnösand samt vid utlandsmyndigheterna i Moçambique, Tanzania, Kenya och Etiopien.

Modell för redovisning av miljöledningsarbetet 2006

Del I. Redovisas årligen av alla myndigheter (grupp 1, 2 och 3)

1 a. Är myndigheten ISO-certifierad Nej

1 b. Är myndigheten EMAS-registrerad Nej

Eventuell kommentar:

Frågan om certifiering eller registrering kan komma att övervägas i samband med management response för utvärderingen av Sidas miljöpolicy, se 2 b nedan

---

2 a. Arbetar ni systematiskt med att förbättra miljöledningssystemet? Ja

2 b. Om *ja*, hur arbetar ni med att förbättra miljöledningssystemet?

Under 2006 har en utvärdering gjorts av hur Sidas Miljöpolicy omsatts i praktiken, "Integrating the Environment? Environmental Considerations in Sida's Work", där Miljöledningssystemet tas upp. Under våren 2007 kommer en sk management response med tillhörande handlingsplan att tas fram, baserad på utvärderingens rekommendationer.

---

2 c. Om *nej*, ange orsaker till att ni inte arbetar med förbättring?

Redovisning av myndighetens miljöutredning, miljöpolicy och övergripande miljömål (frivilligt att redovisa för ISO-certifierade eller EMAS-registrerade myndigheter). Ange datum för senaste revidering.

3.a Miljöutredningen är från år .....1997.

Kommentar: Dock innebär den omfattande utvärderingen om integrering av miljöaspekter som gjorts under 2006-2007 till stor del en motsvarande genomgång.

3 b. Miljöpolicyen är från år .....1996, senaste revidering 2003.

3 c. De övergripande miljömålen: se huvudrapporten, sid 3.

Eventuell kommentar:

Revidering av målen kan komma att övervägas i samband med management response för ovan nämnda utvärdering.

Redovisning av detaljerade mål (frivilligt för ISO-certifierade eller EMAS-registrerade myndigheter)

4. Hur många av de detaljerade målen uppnåddes helt eller till mer än hälften?

De 170 detaljerade målen är i princip alla genomförda, se huvudrapporten sid 6. Revidering av handlingsplanen kommer att äga rum under 2007.

5 a. Hur många mål mättes med hjälp av nyckeltal eller liknande mätmetod? Nyckeltal har använts för resor, energiförbrukning och miljöklassning av insatser.

5 b. Kryssa för de områden inom vilka nyckeltal använts. Ge exempel på använda nyckeltal inom varje sådan kategori.

Pappersförbrukning: .....

Energiförbrukning: elförbrukning per anställd resp yta

Avfall: .....

Utsläpp: .....

Utbildning: .....

Information: .....

Resor/tjänsteresor: ...kostnad per resslag.....

Forskning: .....

Utveckling av ledningssystemet: .....

- De nationella miljö kvalitetsmålen: .....
- Leverantörer: .....
- Myndighetens beslut/tillstånd/tillsyn: .....
- Uppföljning och utvärdering: .....
- Upphandling: .....
- Annat: .....

Eventuell kommentar:

---

6 a. Integreras målen i verksamhetsplanen? Ja

6 b. Om *ja*, hur sker denna integrering?

Till exempel genom den ökade miljö satsningen där nya program på miljöområdet initierats, bland annat inom klimat och hållbar energi.

---

6 c. Om *nej*, ange troliga orsaker till att ingen integration sker.

Övrigt miljöledningsarbete

7 a. Hur stor del av personalen har genomgått grundläggande miljöutbildning under året? 10 %

Kommentar: denna siffra gäller deltagande i introduktions- och utresekurser, där man ger en introduktion till hållbar utveckling samt orientering i hur Sidas regelverk skall tillämpas.

---

7 b. Genomförs miljöutbildning regelbundet, exempelvis till nyanställda?

Ja.

Eventuell kommentar:

Ja, en miljökomponent ingår i introduktionsutbildningen och i kurser för personal som skall placeras på ambassad.

---

8 a. Har revision av miljöledningssystemet genomförts under året?

Nej

8 b. Om *nej*, varför inte?

Vi har avvaktat att utvärderingen av miljöintegrering skulle bli klar i början av 2007.

---

9. Uppskatta nedlagd arbetstid under året för miljösamordnare eller motsvarande (obligatoriskt för grupp 3, frivilligt för grupp 1 och 2)

...12 personveckor

Eventuell kommentar:

Detta inkluderar den tid miljösamordnarna (på Miljöpolicyenheten) lagt ner på utvärderingen av miljöintegrering på Sida. Det inkluderar däremot inte tiden för samordning av miljöarbetet som sker på andra avdelningar inom Sida och på ambassaderna.

---

10 a. Har myndighetens departement lämnat någon form av respons på senaste redovisningen till ledningen, miljöansvarig/miljöledare eller annan person? Nej

Eventuell kommentar:

Någon sådan har aldrig förekommit.

---

10 b. Om *ja*, i vilken form (t.ex. resultatdialogen, personlig kontakt, möte skriftligt etc.) och till vem har återkoppling ägt rum (t.ex. ledningen, miljöansvarig/miljösamordnare)

Del II. Redovisas årligen av myndigheter med centrala miljörelaterade uppgifter (grupp 1) och myndigheter med stor betydelse för miljön (grupp 2) Denna del är frivillig att svara på för grupp 3.

Redovisning av revision, arbete med den indirekta påverkan, övriga miljörapporteringar och upphandling m.m.

11 a. Senaste revisionen var: (intern extern)
och genomfördes (månad) ..... (år) .....

Eventuell kommentar:

Någon form för regelbunden revision är inte etablerad. Dock tar utvärderingen av miljöintegrering på Sida upp Miljöledningssystemet. Utvärderingen genomfördes 2006-2007 av en oberoende konsult.

---

11 b. Beskriv revisionsaktiviteten (metod, innehåll, vem genomförde revisionen, hur ofta, rutiner etc.)

Se 11 a.

---

12 a. Hur säkerställer ni att er indirekta miljöpåverkan beaktas?

Med skriftliga rutiner/checklistor   ja

Sakkunskap deltar i beredningen   ofta men ej alltid

Kommentar: stödfunktioner för beredningsprocesser finns i form av manualer och Helpdeskar

12 b. Ge minst ett exempel på hur indirekt miljöpåverkan beaktas.

Genom Sidas MKB-regel krävs att en MKB görs för samtliga insatser. En omfattande handledning har utarbetats.

---

13. Ange vilka andra miljörapporteringar till Naturvårdsverket, Miljömålsrådet eller Regeringskansliet som ni lämnat under året.

Rapport om särskilda miljöinsatserna ägde rum vid två tillfällen under 2006. Rapporten Ett Centrum för Lärande för Hållbar Utveckling, resultatet av ett regeringsuppdrag till Sida, lämnades in till regeringen i september 2006. Vidare ingår miljöaspekter i en rad andra rapporter, exempelvis årsredovisningen.

Frågorna nedan besvaras frivilligt varje år, obligatoriskt vart tredje år första gången avseende 2006

14. Hur säkerställer ni att miljöhänsyn tas vid upphandling (beskriv bl.a. policy, mål, handlingsplan, utbildning, användning av EKV-verktyget och checklistor, uppföljning)?

Green Procurement Guidelines har tagits fram som hjälp vid främst ambassadernas upphandlingar. Genom den pågående administrativa integrationen mellan UD och Sida på utlandsmyndigheterna kan dessa riktlinjer dock komma att ersättas av UD:s riktlinjer, alternativt behöva anpassas till den nya strukturen. Sida Stockholm använder sig av statens avropsavtal, där miljö beaktats vid upphandlingen. Kaffe och mjölk är tex KRAV-märkta, möbler i nya kontoret skall vara återvinningsbara, städfirman är certifierad enligt 14001, nya personalrestaurangen serverar närproducerade grönsaker, ursprungsmärker maten och har källsortering av papper, plåt, plast och glas.

---

15. Beskriv hur "ledningens genomgång" utförs (vilka finns med, hur ofta, hur lång tid, innehåll etc.).

1. Revidering av handlingsplanen diskuteras i detalj med samtliga berörda chefer.
  2. Den årliga rapporteringen föregås av kontakter med de ansvariga inom Sida.
  3. Generaldirektören tar ställning till den årliga redovisningen till regeringen av miljöledningsarbetet.
-

16. Vilka bieffekter på verksamheten ger ert miljöledningssystem upphov till?

En diskussion om ett antal miljöaspekter väcks automatiskt i samband med revidering av och rapportering om handlingsplanen.

Del III. Redovisas av myndigheter med centrala miljörelaterade uppgifter (grupp 1) frivilligt varje år, obligatoriskt vart tredje år första gången avseende 2006.

Denna del är frivillig att svara på för grupp 2 och 3.

Ständiga förbättringar av miljöprestanda: Miljöeffekter

17. Vilka miljöeffekter bedömer ni att åtgärderna i ert miljöledningssystem har gett upphov till?

Den *indirekta* miljöpåverkan, dvs aktiviteter som påverkar andra aktörer så att miljöbelastningen från deras aktiviteter förändras, är utan tvekan den viktigaste delen i Sidas verksamhet. Det är också denna som Sidas handlingsplan fokuserar på. Sida har ett så omfattande miljöarbete att det är omöjligt att rapportera alla dessa effekter inom rimligt utrymme, se vidare huvudrapporten sid 9.

---

18 a. Vilka miljöeffekter kan ni verifiera?

Se ovan. Rapportering kring Sidas tusentals olika insatser inkluderar i tillämpliga fall effekter på miljön.

---

18 b. Vilka metoder använder ni för att verifiera miljöeffekter?

Rapportering inom och utvärdering av insatser.

Redovisningen undertecknas av myndighetens chef och sänds senast den 1
mars 2007 till
dels myndighetens sakdepartement,
dels Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Gruppindelning för redovisning av miljöledningsarbete

Myndigheter med centrala miljörelaterade uppgifter (grupp 1)	Övriga med stor betydelse för miljöfrågor (grupp 2)	Myndigheter med i huvudsak direkt miljöpåverkan (grupp 3)
Banverket ¹ Boverket ^{1,2} Fiskeriverket ¹ Kemikalieinspektionen ² Konsumentverket ¹ Livsmedelsverket ¹ Luftfartsstyrelsen ¹ Läkemedelsverket ¹ Myndigheten för skolutveckling ¹ Naturvårdsverket ² Riksantikvarieämbetet ^{1,2} Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete ¹ Sveriges geologiska undersökning ² Statens strålskyddsinstitut ² Sjöfartsverket ¹ Skogsstyrelsen ^{1,2} Socialstyrelsen ² Statens energimyndighet ¹ Statens jordbruksverk ^{1,2} Statens räddningsverk ¹ Vägverket ¹	Affärsverket svenska kraftnät Arbetsmarknadsstyrelsen Arbetsmiljöverket Ekobrottsmyndigheten Ekonomistyrningsverket Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande Fortifikationsverket Försvarets materielverk Försvvarshögskolan Försäkringskassan Integrationsverket Konjunkturinstitutet Kriminalvården Kustbevakningen Lantmäteriverket Luftfartsverket Migrationsverket Rikspolisstyrelsen Riksutställningar Rättsmedicinalverket Skatteverket Smittskyddsinstitutet Statens fastighetsverk Statens folkhälsoinstitut Statens geotekniska institut Statens institut för kommunikationsanalys	Arbetsdomstolen Arbetsgivarverket Arbetslivsinstitutet Bolagsverket Centrala studiestödsnämnden Domstolsverket Exportkreditnämnden Försvarets radioanstalt Glesbygdsverket Högskoleverket Institutet för rymdfysik Kammarkollegiet Kommerskollegium Konkurrensverket Krisberedskapsmyndigheten Kungliga biblioteket Linköpings tingsrätt Nationellt centrum för flexibelt lärande Patent- och registreringsverket Post- och telestyrelsen Radio- och TV-verket Rymdstyrelsen Sametinget Specialpedagogiska institutet Specialskolemyndigheten Statens pensionsverk Statskontoret Styrelsen för psykologiskt försvar Svenska institutet Ungdomsstyrelsen Åklagarmyndigheten

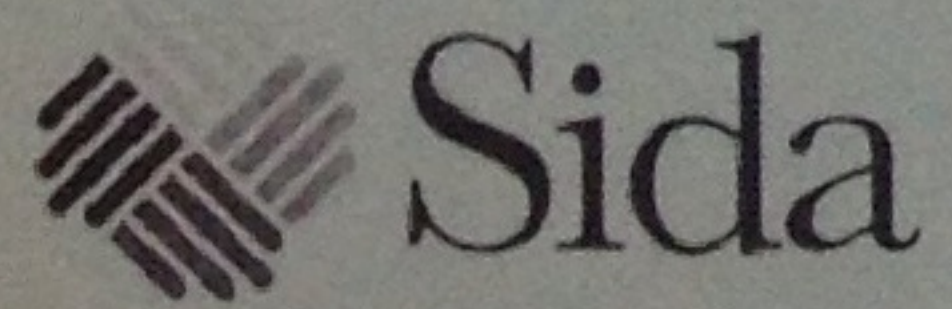

<p>Verket för näringslivs-utveckling¹</p> <p>Samtliga länsstyrelser</p> <p>¹ Myndighet med särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet enl. prop. 2004/05:150</p> <p>² Miljömålsansvarig myndighet</p>	<p>Statens institutionsstyrelse</p> <p>Statens kärnkraftinspektion</p> <p>Statens skolverk</p> <p>Statens veterinärmedicinska anstalt</p> <p>Statens väg- och transportforskningsinstitut</p> <p>Statistiska centralbyrån</p> <p>Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll</p> <p>Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut</p> <p>Totalförsvarets forskningsinstitut</p> <p>Totalförsvarets pliktverk</p> <p>Tullverket</p> <p>Verket för förvaltningsutveckling (Verva)</p> <p>Verket för innovationssystem (Vinnova)</p> <p><i>Museer:</i></p> <p>Arkitekturmuseet</p> <p>Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet</p> <p>Moderna museet</p> <p>Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde</p> <p>Naturhistoriska riksmuseet</p> <p>Statens försvarshistoriska museer</p> <p>Statens historiska</p>	<p><i>Myndigheter med s.k. förenklat uppdrag:</i></p> <p>Allmänna reklamationsnämnden</p> <p>Barnombudsmannen</p> <p>Brottsförebyggande rådet</p> <p>Brottsoffermyndigheten</p> <p>Datainspektionen</p> <p>Djurskyddsmyndigheten</p> <p>Elsäkerhetsverket</p> <p>Finansinspektionen</p> <p>Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap</p> <p>Granskningsnämnden för radio och TV</p> <p>Handikappombudsmannen</p> <p>Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd</p> <p>Inspektionen för strategiska produkter</p> <p>Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering</p> <p>Institutet för tillväxtpolitiska studier</p> <p>Institutet för psykosocial medicin</p> <p>Institutet för språk och folkminnen</p> <p>Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingsarbete (Sadev)</p> <p>Internationella programkontoret för utbildningsområdet</p> <p>Justitiekanslern</p> <p>Jämställdhetsombudsmannen</p> <p>Järnvägsstyrelsen</p> <p>Konstnärsnämnden</p> <p>Livsmedelsekonomiska institutet</p> <p>Lotteriinspektionen</p> <p>Läkemedelsförmånsnämnden</p>
---	--	--

	<p> museer Statens maritima museer Statens museer för världskultur Statens musiksamlingar Stiftelsen Nordiska museet Stiftelsen Skansen Stiftelsen Tekniska museet </p>	<p> Myndigheten för internationella adoptionsfrågor Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (ISA) Nordiska Afrikainstitutet Nämnden för offentlig upphandling Ombudsmannen mot etnisk diskriminering Polarforskningssekretariatet Premiepensionsmyndigheten Revisorsnämnden Riksarkivet inkl. landsarkiven Riksgäldskontoret Rikstrafiken Rådet för Europeiska social- fonden i Sverige Sameskolstyrelsen Statens beredning för medicinsk utvärdering Statens biografbyrå Statens bostadskreditnämnd Statens haverikommission Statens ljud- och bildarkiv Statens konstråd Statens kulturråd Statens va-nämnd Talboks- och punktskriftsbiblioteket Valmyndigheten Vetenskapsrådet Verket för högskoleservice Överklagandenämnden för studiestöd </p>
--	---	---

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

Postadress: 105 25 Stockholm. Besök: Valhallavägen 199, Stockholm

Telefon: 08-698 50 00. Telefax: 08-20 88 64.

Telegram: sida stockholm. Postgiro: 1 56 34-9. Org. nr. 2021004789

Sidas hemsida: <http://www.sida.se>